

Forslag

til

Lov om Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger

(UDKAST 18. september 2012)

Kapitel 1

Kompetence og organisation

§ 1. Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger er klageinstans for administrative afgørelser inden for statens uddannelsesstøtteordninger, i det omfang det er fastsat ved lov.

Stk. 2. Nævnet er uafhængigt af instruktioner om den enkelte sags behandling og afgørelse.

§ 2. Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser nedsætter ankenævnet og beskikker medlemmerne heraf.

Stk. 2. Ankenævnet består af 1 formand og 2 andre medlemmer. Begge køn skal være repræsenteret i nævnet.

Stk. 3. Formanden skal være dommer. Formanden beskikkes af ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser efter udpegning af retspræsidenten.

Stk. 4. De andre medlemmer af nævnet beskikkes af ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser. 1 medlem beskikkes efter fælles indstilling fra organisationer, der repræsenterer studerende, kursister og elever, og 1 medlem beskikkes efter fælles indstilling fra organisationer, der repræsenterer uddannelsesinstitutioner. Nævnets andre medlemmer beskikkes blandt personer, der har særligt kendskab til uddannelses- og studiemæssige forhold samt besidder økonomisk sagkundskab. Et af nævnets andre medlemmer skal herudover have bestået juridisk kandidateksamen og have særligt kendskab til forvaltningsret.

Stk. 5. For formanden og hvert medlem beskikkes der en stedfortræder efter de i stk. 2-4 nævnte regler.

Stk. 6. Formanden, medlemmerne og stedfortræderne beskikkes for 4 år ad gangen. Genbeskikkelse kan finde sted.

Stk. 7. Udtræder formanden, et medlem eller en stedfortræder af ankenævnet, beskikkes en ny formand, et nyt medlem eller en ny stedfortræder efter reglerne i stk. 2-4 for den resterende del af beskikkelsesperioden.

§ 3. Ved behandling af en klage i ankenævnet, der omhandler støtte til personer med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser, tiltrædes nævnet af et særligt sagkyndigt medlem udpeget af Danske Handicaporganisationer.

§ 4. Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser fastsætter en forretningsorden for ankenævnet, herunder om sekretariatsbetjening af ankenævnet.

Kapitel 2

Klagebehandling

§ 5. Klage over en afgørelse, jf. § 1, kan af den, som afgørelsen vedrører, indbringes for ankenævnet. Klagen skal indgives inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Stk. 2. Formanden eller stedfortræderen for denne kan på nævnets vegne indtil 6 måneder efter meddelelsen af afgørelsen se bort fra overskridelse af fristen i stk. 1, når overskridelsen af særlige grunde er undskyldelig. Formanden eller stedfortræderen for denne kan på nævnets vegne tillige træffe afgørelse i sager om aktindsigt. Afgørelse om at se bort fra klagefristen, afgørelse om klagefristens beregning og afgørelse om aktindsigt kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 6. Klagen stiles til Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger og indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen, medmindre andet er fastsat i den øvrige lovgivning. Den myndighed, der har truffet afgørelsen, vurderer, om der er grundlag for at give klager helt eller delvist medhold.

Stk. 2. Giver den myndighed, som har truffet afgørelsen, ikke klageren helt medhold, sender myndigheden klagen, samt begrundelse for afgørelsen og genvurderingen videre til ankenævnet.

Stk. 3. Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser fastsætter i ankenævnets forretningsorden, jf. § 4, nærmere regler om proceduren for indbringelse af klager til ankenævnet.

§ 7. Ankenævnet er beslutningsdygtigt, når alle medlemmer eller stedfortrædere for disse deltager i afgørelsen.

Stk. 2. Ankenævnets afgørelse træffes ved stemmeflerhed. Ved stemmelighed er formandens eller dennes stedfortræders stemme udslagsgivende.

§ 8. Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 9. Ankenævnet offentliggør på ankenævnets hjemmeside oplysninger om ankenævnets virksomhed, forretningsordenen og afgørelser af principiel karakter.

Kapitel 3

Ikrafttræden m.v.

§ 10. Loven træder i kraft den 1. april 2013, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Formanden og medlemmer af Ankenævnet for Uddannelsesstøtten, der er beskikket efter § 46, stk. 4, i lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven), fortsætter deres funktion i nævnet, indtil et nyt Ankenævn for Statens Uddannelsesstøtteordninger beskikkes efter denne lov.

Stk. 3. Bekendtgørelse nr. 1419 af 28. december 2000 om forretningsorden for Ankenævnet for Uddannelsesstøtten forbliver i kraft, indtil den erstattes af regler fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 5, stk. 2, har virkning for de klager, der indbringes for ankenævnet den 1. april 2013 og senere.

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Ankenævnets kompetence, opgaver og sammensætning
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Særligt sagkyndigt bistand
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Sekretariatsbetjening af ankenævnet
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Ankenævnet for Uddannelsesstøtten blev oprettet ved lov nr. 262 af 4. juni 1970. Ankenævnet består af en dommer og to af den ansvarlige minister personligt udpegede personer med baggrund i uddannelsessektoren. Ankenævnet har siden dets oprettelse virket som klageinstans for de af den daværende Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte truffne afgørelser vedrørende statens uddannelsesstøtte.

Ankenævnets sagsområde er siden dets oprettelse løbende blevet udvidet med sager om statens voksenuddannelsesstøtte, specialpædagogisk støtte, specialundervisning og handicaptillæg.

Ankenævnet er gennem årene tillagt opgaver inden for flere nye sagsområder, hvilket har medført, at de klager, der har været indbragt for ankenævnet, er blevet mere juridisk kompliceret. Ankenævnets kompetence og virksomhed ajourføres i forhold til den udvikling, der er sket i de sagsområder, som ankenævnet beskæftiger sig med.

Ankenævnets sammensætning og virke har ikke ændret sig siden dets oprettelse.

Folketingets Ombudsmand iværksatte af egen drift i marts 2009 en generel undersøgelse af ankenævnets sagsbehandling. Ombudsmanden offentliggjorde den 19. april 2010 en redegørelse om ankenævnets sagsbehandling.

Lovforslaget fremsættes på baggrund af ombudsmandens undersøgelse. Der fastlægges kriterier for udpegnings af ankenævnets medlemmer og de særlige sagkyndige. Der tilvejebringes hjemmel til udpegnings af stedfortrædere for nævnets medlemmer. Der tilvejebringes endvidere hjemmel til ankenævnets informationsvirksomhed. Der sker en lovfæstelse af ankenævnets sekretariatsbetjening.

Herudover foretages enkelte mere tekniske ændringer.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Ankenævnets kompetence, opgaver og sammensætning

2.1.1. Gældende ret

Ankenævnet for Uddannelsesstøtten blev oprettet ved lov nr. 262 af 4. juni 1970, jf. lovens § 7, hvoraf følgende fremgår af lovens forarbejder:

»Det foreslåede Ankenævn for Uddannelsesstøtten svarer til det i betænkning nr. 506 indstillede og er en naturlig følge af den selvstændige stilling i forhold til Undervisningsministeriet, der efter forslaget tillægges støtteforvaltningen.

Ankenævnets opgave er at virke som rekursinstans i forhold til Statens Uddannelsesstøtte.

Afgørelser truffet af Uddannelsesstøtten kan herefter af den, sagen vedrører, indbringes for ankenævnet. Ankenævnets afgørelser er bindende og kan ikke indbringes for Undervisningsministeriet, men klageren har mulighed for at indbringe ankenævnets afgørelse for de almindelige domstole.

For at understrege ankenævnets uafhængige stilling skal nævnets formand ifølge forslaget være en dommer. De to andre medlemmer udpeges blandt sagkyndige i spørgsmål vedrørende uddannelsesstøtten.«

Det nuværende ankenævn er nedsat af undervisningsministeren efter SU-lovens § 46, stk. 1.

Ankenævnets sammensætning og virke er fastlagt i bekendtgørelse nr. 1419 af 28. december 2000 om forretningsordenen for Ankenævnet for Uddannelsesstøtten.

Ved regeringsdannelsen pr. 5. oktober 2011 overgik SU-området, herunder Ankenævnet for Uddannelsesstøtten, fra Ministeriet for Børn og Undervisning til Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser. I Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser er uddannelsesstøtteområdet organiseret således, at det er placeret i en ny selvstændig styrelse, Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte, mens ankenævnet sekretariatsbetjenes fra en anden ny selvstændig styrelse, Styrelsen for Universiteter og Internationalisering.

Ministeriet for Børn og Undervisning er ansvarlig for administration af specialpædagogisk støtte på grundskoleniveau samt til almene og erhvervsrettede ungdoms- og voksenuddannelser (de frie kostskoler, gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser, arbejdsmarkedsuddannelser mv.). Ansvar for specialpædagogisk støtte på de videregående uddannelser er placeret under Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser, men ved bekendtgørelse nr. 537 af 6. juni 2012 er administrationen af specialpædagogisk støtte på videregående uddannelser efter aftale med Ministeriet for Børn og Undervisning indtil videre delegeret til Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen.

Ankenævnet er en uafhængig klageinstans. Der er ikke et almindeligt ulovbestemt over-/underordningsforhold hverken mellem ankenævnet og Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte eller mellem Styrelsen for Universiteter og Internationalisering og ankenævnet.

Ankenævnet er øverste klageinstans i forhold til afgørelser truffet af Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte og i klager over tilbagebetaling af SU m.v. Ankenævnets afgørelser kan ikke påklages til eller ændres ex officio af Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser.

Ankenævnet behandler seks typer af klagesager; sager om statens uddannelsesstøtte, sager om specialpædagogisk støtte, sager om handicaptillæg, sager om specialundervisning, sager om elevstøtte og sager om statens voksenuddannelsesstøtte.

Ankenævnets arbejdsområde er at træffe afgørelser i klagesager vedrørende grundlaget for tildeling og beregning af statens uddannelsesstøtte til en uddannelsessøgende. Endvidere behandler ankenævnet klager over afgørelser over en støttemodtagers tilbagebetaling af uddannelsesstøtte.

Ankenævnets arbejdsområde blev med virkning fra 1. januar 2001 udvidet med afgørelser i klagesager vedrørende tildeling m.v. af statens voksenuddannelsesstøtte, jf. lov om statens voksenuddannelsesstøtte, og afgørelser i klagesager vedrørende specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser, jf. lov nr. 484 af 31. maj 2000 om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser.

Ankenævnets arbejdsområde blev med virkning fra 1. maj 2001 udvidet med afgørelser i følgende typer af klagesager, jf. lov nr. 248 af 6. april 2001:

- beregning, tildeling og tilbagebetaling af elevstøtte og fordeling af tilskud til specialundervisning m.v. af elever med særlige behov og til undervisning m.v. af svært handicappede ved folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), og
- fordeling af tilskud til ekstraudgifter til svært handicappede elever og kursister ved private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser).

Ankenævnets arbejdsområde blev med virkning fra 1. august 2003 udvidet med klagesager vedrørende fordeling af tilskud til specialundervisning, støtteundervisning i dansk af tosprogede elever og ekstraudgifter til svært handicappede ved friskoler og private grundskoler, jf. lov nr. 248 af 6. april 2001.

Med virkning fra 1. august 2004 blev ankenævnets arbejdsområde udvidet med afgørelser i klagesager om stipendium som tillæg til uddannelsessøgende i videregående uddannelse med varig funktionsnedsættelse (handicaptillæg), jf. lov nr. 1225 af 27. december 2003 om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte (Tillæg til uddannelsesstøtte i videregående uddannelser med varig funktionsnedsættelse).

Ankenævnets arbejdsområde blev ved en ændring af lov om statens uddannelsesstøtte i 2006 udvidet med sager om tildeling af uddannelsesstøtte til udenlandske statsborgere, jf. lov nr. 312 af 19. april 2006.

Ankenævnets arbejdsområde blev endvidere med virkning fra 1. januar 2007 udvidet med afgørelser i følgende typer af klagesager:

- særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v., jf. lov nr. 575 af 9. juni 2006 om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.,
- tildeling af tilskud til ekstraudgifter til elever, kursister og studerende ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse med behov for specialpædagogisk bistand, jf. lov nr. 576 af 9. juni 2009.

Ankenævnets arbejdsområde blev tillige med virkning fra 1. juli 2008 udvidet med klagesager vedrørende tildeling af udlandsstipendium efter SU-lovens § 46 a, stk. 1, § 46 d, stk. 3, og § 46 e, stk. 3 og 4, jf. SU-lovens § 46 h, 2. pkt., jf. lov nr. 565 af 6. juni 2007.

Ankenævnet har hidtil tillige truffet afgørelse i klager over afgørelser om lempelser, udsættelse og lign. vedrørende tilbagebetaling af uddannelsesstøtte truffet af Statens Administration. Denne klagemulighed er ikke i dag hjemlet i SU-loven.

Ankenævnet foretager i forbindelse med klagesagsbehandlingen en prøvelse af realiteten i de konkrete sager. Ankenævnet foretager ved f.eks. sager om tilbagebetaling af for meget udbetalt uddannelsesstøtte en vurdering af, om støttebetingelserne er opfyldt og størrelsen af den berettigede støtte. Ankenævnets sagsbehandling kan munde ud i en afvisning af klage, ændring eller fastholdelse af styrelsens afgørelse eller hjemvisning af sagen til styrelsens fornyede behandling.

Ankenævnet består af en formand, som er dommer, og to andre medlemmer, jf. SU-lovens § 46, stk. 4.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 262 af 4. juni 1970, at begrundelsen for at udpege en dommer til at varetage hvervet som ankenævnets formand var en understregning af ankenævnets uafhængige stilling.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at ankenævnets to andre medlemmer udpeges blandt sagkyndige i spørgsmål vedrørende uddannelsesstøtten, og at medlemmer »skal repræsentere særlig sagkundskab inden for henholdsvis statens finansvæsen og undervisnings- og studenterforhold«. Medlemmerne er personligt udpeget af undervisningsministeren, jf. aktstykke nr. 402 af 27. maj 1974.

Medlemmerne beskikkes for en 4-årig periode med mulighed for genbeskikkelse, jf. SU-lovens § 46, stk. 4, 3. og 4. pkt.

2.1.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at ankenævnets navn ændres til »Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger« for at afspejle ankenævnets sagsområder.

Der foretages ingen ændringer af ankenævnets sagsområder. Ankenævnet vil fortsat skulle realitetsbehandle klagesager vedrørende statens uddannelsesstøtte, specialpædagogisk støtte, handicaptillæg, specialundervisning, elevstøtte og statens voksenuddannelsesstøtte.

Det nye ankenævn vil som hidtil skulle bestå af i alt 3 medlemmer, og som noget nyt tilvejebringes hjemmel til 3 stedfortrædere.

I lighed med det nuværende ankenævn foreslås det, at det nye ankenævn fortsat skal træffe juridiske afgørelser. Ankenævnet skal således i sine afgørelser tage stilling til, om der i underinstansen er foretaget en korrekt regelanvendelse og truffet en sagligt begrundet afgørelse.

I forhold til borgeren er klageinstansen en retssikkerhed, således at borgeren kan få prøvet den konkrete afgørelse ved ankenævnet. I forhold til underinstansen er rekursen et styringsmiddel. Ankenævnets afgørelser og den praksis, der kan udledes heraf (præcedensvirkning), er som udgangspunkt bindende for underinstansen. Ankenævnets afgørelser er praksisdannende for de underordnede myndigheders administration.

Ankenævnets sammensætning skal afspejle sagernes karakter og sagsområdernes juridiske kompleksitet, herunder ikke mindst de sager der involverer EU-retlige problemstillinger. Det er således en væsentlig forudsætning for ankenævnets arbejde, at medlemmerne med deres sagkundskab og erfaring skal bidrage til, at ankenævnets afgørelser træffes på et fagligt velfunderet og juridisk holdbart grundlag.

Det foreslås i lyset heraf, at der sker en styrkelse af ankenævnets juridiske kompetencer.

Det foreslås, at ankenævnets formand ved den nye organisering fortsat skal være dommer, og at et af ankenævnets medlemmer som noget nyt skal have bestået juridisk kandidateksamen og have særligt kendskab til forvaltningsretten.

Udpegning af en dommer som formand er begrundet i, at ankenævnets afgørelser omfatter principielle juridiske spørgsmål og antages at have væsentlig betydning for et stort antal personer.

Udpegning af de to andre medlemmer og stedfortrædere for disse medlemmer foreslås at ske ved fælles indstilling fra organisationerne, der repræsenterer studerende, kursister og elever, og fra organisationer, der repræsenterer uddannelsesinstitutioner.

2.2. Særligt sagkyndigt bistand

2.2.1. Gældende ret

Ved behandling af sager om specialpædagogisk støtte, handicaptillæg og specialundervisning tiltrædes nævnet af særligt sagkyndige medlemmer, som udpeges af De Samvirkende Invalideorganisationer (i dag Danske Handicaporganisationer (DH)), jf. § 46, stk. 5, i SU-loven, § 17, stk. 2, 2. pkt., i lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser, § 57, stk. 2, 1. pkt., i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., § 38 a, stk. 2, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, § 40 a, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., § 30, stk. 2, i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf), og § 50, stk. 1, 2. pkt., i lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler).

De særlige sagkyndige medlemmer deltager i ankenævnets behandling af og voteringen i klagesager vedrørende specialpædagogisk støtte, handicaptillæg og specialundervisning.

Der er ikke i den gældende lovgivning fastlagt nærmere kriterier for, hvorledes de særlige sagkyndige medlemmer bliver udpeget.

Der er i dag udpeget tre særlige sagkyndige medlemmer, som deltager på skift i ankenævnets møder.

2.2.2. Den foreslåede ordning

Ankenævnet vil i afgørelser om specialpædagogisk støtte, handicaptillæg og specialundervisning som hidtil blive bistået af særlige sagkyndige med kendskab til området for fysisk og psykisk funktionsnedsættelse.

Formålet hermed er at sikre, at ankenævnet i sine afgørelser fortsat tager højde for de særegne forhold, der gælder for personer med funktionsnedsættelse, og at tilføre ankenævnet den fornødne sagkundskab, som ankenævnets medlemmer ikke besidder.

Det foreslås, at Danske Handicaporganisationer (DH) efter indstilling fra sine medlemsorganisationer fortsat udpeger et sagkyndigt medlem til hver sag i ankenævnet. Denne ordning svarer til, hvad der er gældende i sager vedrørende fx Ankestyrelsen, Beskæftigelsesankenævnet og Klagenævnet for Specialundervisning.

2.3. Sekretariatsbetjening af ankenævnet

2.3.1. Gældende ret

Ankenævnet sekretariatsbetjenes af en eller flere dertil udpegede sekretærer, jf. § 3 i bekendtgørelse om forretningsordenen for Ankenævnet for Uddannelsesstøtten. Ankenævnets sekretærer er ansatte i Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, der er en selvstændig styrelse under Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser.

Sekretariatets hovedopgave er at forberede klagesagerne, inden klagesagerne sendes til ankenævnets medlemmer. Sekretariatet gennemgår sagerne og indhenter om nødvendigt supplerende oplysninger hos klageren, Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte eller andre myndigheder. Sekretariatet forestår endvidere forefaldende kontoropgaver for ankenævnet.

2.3.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at sekretariatsbetjeningen af ankenævnet fortsat varetages af Styrelsen for Universiteter og Internationalisering.

Ankenævnets afgørelser har betydning for administrationen af et omfattende retsområde med stor betydning for den enkelte klager og stor finansiel betydning for statskassen. Hertil kommer, at retsområdet kan være ganske juridisk kompliceret, herunder ikke mindst i sager der involverer EU-retlige problemstillinger.

Det er således af væsentlig betydning, at ankenævnets sekretariatsbetjening er af høj juridisk kvalitet. Sekretariatet skal være fuldt opdateret på ændringer i regelgrundlaget inden for SU, SVU, specialpædagogisk støtte, handicaptillæg og specialundervisning og derudover have indgående kendskab til forvaltningsretten og de EU-retlige problemstillinger, der er involveret i sagerne.

Det foreslås, at sekretariatets opgaver fastsættes i ankenævnets forretningsorden.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

[- i alfabetisk rækkefølge.]

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner	Ingen	Ingen

og kommuner		
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås, at det nye ankenævns navn er Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger. Ændringen er begrundet i, at der skal foretages en tidssvarende opdatering af ankenævnets virke. Eftersom det nuværende ankenævns sagsområder med årene er udvidet med specialpædagogisk støtte, specialundervisning og handicaptillæg, bør ankenævnets navn afspejle ankenævnets sagsområder.

Ankenævnet har opgaver som klageinstans for visse afgørelser, som træffes af Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte og Statens Administration efter lov om statens uddannelsesstøtte, af Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte efter lov om statens voksenuddannelsesstøtte, samt af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen efter lov om lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser, lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) og lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler).

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2*, at ankenævnet er uafhængigt af instrukser om den enkelte sags behandling og afgørelse. Bestemmelsen sikrer nævnets uafhængige status med hensyn til behandlingen og afgørelsen af de indbragte sager. I øvrigt hører nævnet i administrativ henseende, herunder med hensyn til bevillingsmæssige spørgsmål, under Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser.

Ankenævnet er en del af den offentlige forvaltning og dermed af bl.a. forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen, lov om Folketingets Ombudsmand og lov om behandling af personoplysninger. Desuden gælder officialprincippet, som indebærer, at ankenævnet har pligt til at oplyse sagens faktiske og retlige forhold i fornødent omfang, før det træffer afgørelse i en sag. Nævnet træffer endelig administrativ afgørelse i de sager, der rejses for nævnet, jf. § 8.

Ankenævnets behandling af en klage indebærer, at ankenævnet efterprøver afgørelsens retlige spørgsmål, hensigtsmæssighed (skønsudøvelsen) og faktiske omstændigheder.

Til § 2

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 1*, at ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser nedsætter ankenævnet og beskikker ankenævnets formand, medlemmer og stedfortrædere.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2*, at ankenævnet i lighed med det nuværende nævn sammensættes af en formand og to andre medlemmer. Det foreslås endvidere, at begge køn skal være repræsenteret i nævnet.

Ankenævnet træffer juridiske afgørelser og sammensætningen af ankenævnet afspejler karakteren af de sager, som ankenævnet behandler, og sagsområdernes juridiske kompleksitet.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 3*, at ankenævnets formand derfor fortsat skal være dommer.

Udpegningen af formand sker ved, at der skal rettes henvendelse til Domstolsstyrelsen med anmodning om at få en dommer udpeget. Domstolsstyrelsen videresender anmodningen til den pågældende domstolsinstans. Det er således ikke muligt at rette direkte henvendelse til den dommer, der ønskes at skulle varetage hvervet som formand i nævnet.

Der skal indgås en ny dommeraftale mellem Domstolsstyrelsen og Den Danske Dommerforening om honorar til formanden og stedfortræderen for formanden, jf. § 8 i cirkulære nr. 186 af 2. november 1998 om særskilt vederlag m.v.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 4*, at et af de to andre medlemmer skal have bestået juridisk kandidat-eksamen og have særligt kendskab til forvaltningsret. Det foreslås endvidere, at ankenævnets to andre medlemmer beskikkes efter indstilling, således at ét medlem beskikkes efter fælles indstilling fra organisationer, der repræsenterer studerende, kursister og elever, og ét medlem beskikkes efter fælles indstilling fra organisationer, der repræsenterer uddannelsesinstitutioner.

De indstillingsberettigede organisationer, der repræsenterer studerende, kursister og elever, vil være Danske Studerendes Fællesråd, der har 22 medlemsorganisationer fordelt på hovedparten af de videregående uddannelser i Danmark, og MVU-netværket, der er et samarbejde mellem studenterorganisationerne for pædagog-, lærer-, socialrådgiver- og sygeplejerskestuderende. Hovedparten af de sager, der behandles af ankenævnet vedrører studerende på de videregående uddannelser.

De indstillingsberettigede organisationer, der repræsenterer uddannelsesinstitutioner, vil være rektor- eller lederforeninger på de enkelte uddannelsesniveauer.

Det foreslås, at organisationerne indstiller et antal kandidater (f.eks. 3-4), hvoraf den ene skal have bestået juridisk kandidateksamen og have kendskab til forvaltningsret. Det forudsættes, at organisationerne ved deres indstillinger i øvrigt udvælger kandidater, der har alsidigt kendskab til uddannelses- og studiemæssige forhold på alle uddannelsesniveauer.

Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser beskikker blandt de indstillede kandidater to ordinære medlemmer og to stedfortrædere. Ministeren kan ikke gå uden for denne kreds, men vil i sit valg ikke være bundet af en eventuel prioritering fra de indstillende organisationer.

Det foreslås endvidere, at medlemmerne herudover skal besidde økonomisk sagkundskab.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 5*, at der for ankenævnets formand og hvert medlem beskikkes en stedfortræder. Stedfortræderne beskikkes efter de samme regler som for ankenævnets ordinære medlemmer. Det vil i praksis betyde, at der i forbindelse med henvendelsen til Domstolsstyrelsen tillige skal anmodes om indstilling af en kandidat til stedfortræder for formanden. Endvidere skal de indstillende organisationer i forbindelse med afgivelse af indstillinger tilkendegive, hvem der indstilles som ordinært medlem, og hvem der indstilles som stedfortræder.

Det er Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, der vurderer, om de indstillede kandidater opfylder de opstillede kriterier.

Ankenævnets andre medlemmer honoreres efter cirkulære om særskilt vederlag mv.

Bestemmelsen i *stk. 6* er en uændret videreførelse af praksis, hvorefter ankenævnets medlemmer beskikkes for en 4-års-periode, og at genbeskikkelse kan finde sted.

Bestemmelsen i *stk. 7* er en uændret videreførelse af praksis, hvorefter det i tilfælde af formanden, et medlem eller en stedfortræder udtræder før udløbet af beskikkelsesperioden, bliver der beskikket en ny formand, et nyt medlem eller en ny stedfortræder for den resterende del af beskikkelsesperioden.

Til § 3

Det foreslås med bestemmelsen, at ankenævnet som det hidtidige ankenævn i afgørelse i sager om støtte til personer med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser tiltrædes af et særligt sagkyndigt medlem udpeget af Danske Handicaporganisationer. Efter den gældende lovgivning drejer det sig om sager vedrørende handicaptillæg, specialpædagogisk støtte og specialundervisning.

Danske Handicaporganisationer (DH), som har 32 medlemsorganisationer og dækker alle typer funktionsnedsættelser, meddeler sekretariatet, hvem der udpeges til de enkelte sager. DH udpeger efter forslag fra medlemsorganisationerne normalt 3-4 personer for en 2-årig periode, der skiftes til at deltage i nævnets behandling af sager om støtte til personer med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser. Kriterierne for de udpegede personer er, at de selv har en funktionsnedsættelse og samtidig er i gang med en uddannelse eller

netop har afsluttet denne, eller at man fx er pårørende til en sådan person og dermed har et nært kendskab og erfaring fra arbejde med personer med en funktionsnedsættelse.

Til § 4

Der gives med bestemmelsen ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser bemyndigelse til at fastsætte en forretningsorden for ankenævnet.

Ankenævnets kompetence og virksomhed fastsættes i forretningsordenen.

Endvidere vil sekretariatsbetjeningen af ankenævnet og sekretariatets opgaver blive fastlagt i forretningsordenen, herunder at sekretariatet er under nævnets instruktionsbeføjelser for så vidt angår sekretariatets opgaver. Styrelsen for Universiteter og Internationalisering vil fortsat varetage sekretariatsbetjeningen af ankenævnet.

Sekretariatets opgaver vil bl.a. være:

- Forberedelse af klagesager, som er indbragt for ankenævnet (hovedopgave).
- Journalisering af klagesager.
- Indkaldelse og forberedelse af nævnsmøder.
- Udarbejdelse af oplæg til retningslinjer for sekretariatsbetjeningen.
- Udarbejdelse af udkast til ankenævnets årsberetning.
- Etablering og drift af hjemmeside.
- Informering af offentligheden om ankenævnets virksomhed og afgørelser via ankenævnets hjemmeside og Retsinformation.

Til § 5

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 1*, at klager over de afgørelser, som træffes i første instansen, dvs. afgørelser truffet af Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte, Statens Administration og Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen efter de i den øvrige lovgivning fastsatte regler, kan indbringes for ankenævnet af den, som afgørelsen vedrører (klageren). Det kan fastsættes i den øvrige lovgivning, jf. § 1, hvem afgørelsen vedrører, og som hermed er berettiget til at indbringe en klage for ankenævnet. Klager skal som hidtil indbringes inden 4 uger efter meddelelsen af afgørelsen.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 2*, at formanden eller dennes stedfortræder på nævnets vegne indtil 6 måneder efter meddelelsen af afgørelsen kan ses bort fra 4-ugers fristen, når overskridelsen af særlige grunde er undskyldelig, fx dokumenteret sygdom og lign. Det foreslås endvidere, at formanden eller dennes stedfortræder på nævnets vegne tillige træffer afgørelse i aktindsigtssager, jf. forvaltningslovens § 16, stk. 4. Disse afgørelser beror alene på en juridisk vurdering, og de vil derfor kunne afgøres af formanden alene.

Til § 6

Inden ankenævnet kan behandle en klage, skal den myndighed, der har truffet afgørelsen, som hidtil vurderer, om der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold. Derfor skal en klage til ankenævnet normalt indgives til den myndighed, som har truffet afgørelsen. Hvis myndigheden fastholder afgørelsen, sender myndigheden klagen til ankenævnet med en udtalelse.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 3*, at de nærmere regler om proceduren for indbringelse af klager til ankenævnet fastsættes i ankenævnets forretningsorden.

Til § 7

Det foreslås, at ankenævnet kun er beslutningsdygtigt, når alle medlemmer eller stedfortrædere for disse deltager i afgørelsen, jf. § 3, samt det udpegede sagkyndige medlem, jf. § 4.

Det foreslås i lighed med det nuværende ankenævn, at nævnets afgørelser træffes ved stemmeflertal, og at formandens stemme er udslagsgivende i tilfælde af stemmelighed. Stemmelighed vil kun kunne opstå i sager, hvor nævnet tiltrædes af det særligt sagkyndige medlem.

Til § 8

Med denne bestemmelse foreslås det, at der som hidtil ikke er rekursadgang for ankenævnets afgørelser. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 5, stk. 2, hvorefter formanden kan træffe afgørelse om klagefrist og aktindsigt. Da formanden for ankenævnet skal være dommer, og da denne træffer afgørelse i retlige spørgsmål, findes dette at udgøre en tilstrækkelig garanti for klageren. Afskæringen af rekursadgang skal endvidere ses i sammenhæng med domstolenes uafhængighed af centraladministrationen. I den forbindelse er det uhensigtsmæssigt, hvis administrationen kan sætte sit skøn over en afgørelse truffet af en dommer.

Til § 9

Det foreslås med bestemmelsen, at ankenævnet forpligtes til at informere offentligheden om ankenævnets virksomhed.

Da det nuværende ankenævn ikke har hjemmeside, vil der med den nye organisering skulle etableres en hjemmeside for ankenævnet.

Ankenævnet skal som led i sin informationsvirksomhed bl.a. afgive en årlig beretning til ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser om ankenævnets virksomhed, som offentliggøres på ankenævnets hjemmeside. Endvidere offentliggøres ankenævnets forretningsorden og afgørelser af principiel karakter.

Til § 10

Med bestemmelsen i *stk. 1* foreslås det, at loven træder i kraft den 1. april 2013.

Med bestemmelsen i *stk. 2* foreslås det, at det nuværende ankenævn fortsætter sin funktion, indtil et nyt ankenævn er nedsat efter denne lov.

Med bestemmelsen i *stk. 3* foreslås det, at den gældende forretningsorden forbliver i kraft, indtil der er udstedt en ny forretningsorden efter denne lov, jf. § 4.

Til § 11

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.